(परिशिष्ट - १)

डोंगरीच्या तुरुंगांत आमचे १०१ दिवस.

हें लहानसें पुस्तक

गोपाळ गणेश आगरकर एम. ए.,

केसरीकर्ते,

यांणीं तयार करून

पुणें येथें

आर्यभूषण " छापखान्यांत छापविलें.

सन १८८२.

किंमत २ आणे.

(परिशिष्ट-१)

शेक्सपीयरकृत हॅम्लेट नाटकाचे मराठीत भाषांतर

मराठा केसरी डिफेन्स फंडाकरितां चोहोकडून वर्गणी गोळा होत असता आपली आपल्यास दोन पैशांची मदत करता आली तर पहावी, हमणून कामांत काम काढून मी गेल्या मे महिन्यांत शेक्स्पीयरच्या हॅम्लेटचे भाषांतर करण्यास आरंभ केला, व ते डोंगरीवर असतां तडीस नेले. तें आता जाड कागदावर नव्या टाईपांनीं छापण्यास सुरवात केली आहे. पुस्तकें फेब्रुवारी अखेर तयार होतील. पुस्तक प्रसिध्द होईपर्यंत जे वर्गणीदार होतील ते अगाऊ समजले जातील. मागाहून घेणारांसाठी पुस्तकावर किंमत देण्यात येईल. अगाऊ वर्गणीदार होण्याची ज्यांची इच्छा असेल; त्यांनी 'आर्यभूषण' छापखान्याचे म्यानेजर यांजकडे दर प्रतीस टपाल हाशीलासुध्दां १ रु. २ आणे या दराने पैसे पाठवावे.

गोपाळ गणेश आगरकर एम्. ए.
केसरी कर्ते.

इकडे लक्ष द्या!!

आरबी भाषेतील सुरस व चमत्कारिक गोष्टी- भाग ६ वा

अरेबियन नाइट्स एन्टरटेन्मेंटस्‌चा अतिविख्यात मनोरंजक ग्रंथाच्या पांच भागांचे भाषांतर कै. कृष्णशास्त्री चिपळूणकर यांनी तयार करून प्रसिद्ध केलेले सर्वास विश्रुतच आहे. बाकीच्या कांही भागांचे भाषांतर खाली सही करणाराने तयार केले असून यापैकी एक भाग (हम. ६ वा) बहुधा येत्या फेब्रुवारी महिन्यांत छापून प्रसिद्ध होईल. या पुस्तकाचा सांचा वगैरे सर्व पूर्वी प्रसिद्ध झालेल्या भागांप्रमाणेच असेल. तर ज्यांस हा ग्रंथ घेणें असेल त्यांनी खाली सही करणाराचे नांवें, पुणे न्यु इंग्लिश स्कुलातील शिक्षक, या पत्त्यावर पत्र पाठवून आपली नांवें कळवावी; हमणजे ते लोक अगाऊ वर्गणीदार समजून त्यांजकडे एक रुपया किंमतीत सदर्हू ग्रंथ रवाना करण्यात येईल; व त्यास ट. ख. पडणार नाही. मागाहून किंमत रुपया १॥ खेरीज ट. ख. पडेल. ग्रंथांची पृष्ठेही पूर्वीच्या भागांइतकीच हमणजे दोनशेंच्या आत बाहेर होतील. अगाऊ वर्गणिदारांनीं किंमत पाठविणें ती ग्रंथ छापून तयार होण्याचें पूर्वी ८।१५ दिवस दुसरी जाहिरात प्रसिद्ध होईल तेव्हां पाठवावी, तोपर्यंत पाठवूं नये. कळावें. ता. २१।११।८२.

हरि कृष्ण दामले.

(परिशिष्ट-३)

डोंगरीच्या तुरुंगांत आमचे १०१ दिवस.

स्नेहं दयां च सौख्यं च यदि वा जानकीमपि ।
आराधनाय लोकानां मुञ्चतो नास्ति मे व्यथा ॥*

उत्तररामचरित.

या छोटेखानी पुस्तकांत तुरुंगांतील शिस्त, तींत करण्याजोगे फेरफार, व अवांतर विचार, या तीन मुद्यांवर मजकूर लिहिला आहे. लिहिणाराचा अनुभव काय तो सध्यां एकाच तुरुंगाचा आहे हें खरें; तरी शितावरून भाताची परीक्षा, या न्यायानें वाचकांना तुरुंगस्थितीचें साधारण अनुमान करितां येईल !

कोल्हापूर प्रकरणाच्या संबंधानें लोकांच्या अटकळीचा जसा फजिता उडाला असा दुसऱ्या संबंधानें पूर्वी कधींच उडाला नसेल ! लोकांना वाटत होतें कीं, पत्रकर्ते निदान दंडावर तरी सुटतील, पण जज्जानें आणि ज्यूरीनें त्यांची पञ्चीच उडविली ! पत्रकर्त्यांना मात्र अशा प्रकारची भुरळ पडली नव्हती; कोल्हापुरास काढलेल्या कमिशनाचें 'ऑफस्' होऊन टाळ्या वाजवीत मंडळी परत आली त्याच वेळीं आपल्या खटल्याचा काय निकाल होणार हें पत्रकर्त्यांच्या लक्षांत चांगलें येऊन चुकलें होतें. न्यायासनापुढें खटला शाबीद होण्यास कशा प्रकारचा पुरावा लागतो, याची ज्यांना बरोबर कल्पना नसते, त्यांची अशीच निराशा होते. न्यायाधीश आणि पंच पुराव्याच्या आधारानें आपले फैसल करितात; लोकांचे फैसल त्यांच्या मनोविकारांप्रमाणें चालतात. असो.

कैद्यांना 'द्वेषाच्या' चार्जातून मुक्त करून अविचाराचे लेख लिहिल्याबद्दल शिक्षेची सुनावणी केल्यानंतर हायकोर्ट उठलें, व मंडळी खालीं तोंडें घालून आपापल्या घरीं चालती झाली. नंतर आम्हांला माडीवरून खालीं आणून तळमजल्यांतल्या एका कोठडींत ठेविलें. सहा वाजण्याच्यासुमारास घोड्याच्या दोन गाड्या आणवून त्यांत आम्हांला व्यवस्थेनें बसविलें; व आमच्या बंदोबस्ताकरितां बरोबर शिपाईलोकांचा पहारा देऊन बिनभाड्याच्या घराकडे आमची रवानगी केली. आमच्या समजुतीप्रमाणें देशाच्या बऱ्यासाठीं आम्हीं आरंभिलेले उद्योग, करवीरस्थ प्रभूचें चांगलें व्हावें म्हणून आम्हीं लिहिलेले लेख, खटला उभा राहिल्यावर आम्हांस व आमच्या मित्रमंडळीस पडलेली दीर्घ यातायात, लोकांची आमच्यावर बसलेली प्रीति आणि त्यांच्याशीं आमचें वर्तन, आमच्या देशाची स्थिति, आणि जगांतील न्यायपद्धति वगैरे अनेक विषय झपाट्यानें आमच्या डोक्यांतून जात आहेत तों आमच्या गाड्या तुरुंगाच्या दारापाशीं येऊन ठेपल्या. त्यांतून खालीं उतरून दिंडींतून आंत शिरतांना आमच्या मनाची काय स्थिति झाली असेल याची वाचकांनींच कल्पना करावी. आंत गे-

* लोकांना संतुष्ट राखण्यासाठीं स्नेह, दया, सौख्य आणि प्रसंग पडल्यास जानकी यांचा त्याग करावा लागला तरी त्याबद्दल मला खेद होणार नाहीं.

(परिशिष्ट-४)

डोंगरीच्या तुरुंगांत आमचे १०१ दिवस.

हें लहानसें पुस्तक

गोपाळ गणेश आगरकर एम. ए,

केसरीकर्ते,

यांणीं तयार करून

पुणें येथें

" आर्यभूषण " छापखान्यांत छापविलें.

सन १८८२.

किंमत ८४ आणे.

-: संदर्भ ग्रंथांची सूची :-

१. आगरकर गो.ग. : डोंगरीच्या तुरुंगात आमचे १०१ दिवस
प्रथमावृत्ती, आर्यभूषण, पुणे- १८८२.

२. आळतेकर म.मा. : आगरकर आणि अर्वाचीन मराठी वाङ्.मय(लेख)
दै.लोकमान्य(डाकआवृत्ती), १५.७.१९५६.

३. आळतेकर मा.दा.(संपा.): संपूर्ण आगरकर, निबंधसंग्रह(भाग १),
मॉडर्न बुक डेपो, पुणे, १९३७.

४. आळतेकर मा.दा. : संपूर्ण आगरकर, निबंधसंग्रह(भाग २), मॉडर्न
बुक डेपो, पुणे, १९३७.

५. आळतेकर मा.दा. : संपूर्ण आगरकर, निबंधसंग्रह(भाग ३),
प्रथमावृत्ती, आगरकर प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९४०.

६. करंदीकर ज.श. : क्रांतिकारक टिळक नि त्यांचा काळ, प्रथमावृत्ती,
काळ प्रकाशन, पुणे-२, १९५९.

७. कीर धनंजय : महात्मा जोतिराव फुले, प्रथमावृत्ती,
पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई-३४, १९६८.

८. कीर धनंजय : राजर्षि शाहू छत्रपती, प्रथमावृत्ती, पॉप्युलर
प्रकाशन, मुंबई - ३४, १९७९.

९. कुलकर्णी ना.ह. : राष्ट्रीय अग्निमंत्रागार(लेख), केसरी शताब्दि
अंक(१८८१-१९८१), केसरी प्रकाशन, पुणे, १९८१.

१०. केळकर न.चिं. : लोकमान्य टिळक यांचे चरित्र-खंड १, प्रथमावृत्ती
पूर्वार्ध, न.चिं.केळकर, गायकवाडवाडा, शनिवार
पेठ, पुणे, १९२३.

११. महाजनी माधव : सुधारक शताब्दि महोत्सव, यशवंतराव चव्हाण
स्मृतिसदन कराड भाषण दि.१५.८.१९८८.

१२. गर्गे स.मा. : करवीर रियासत (पु.आ. वरील), मो.ग.राणे, प्रकाशन, पुणे-९, १९८०.

१३. गर्गे स.मा. : "न्या. रानडे डॉ. आंबेडकर" (लेख), दै. महाराष्ट्र टाईम्स, रविवार पुरवणी, २० मार्च १९८८.

१४. गोडबोले पु.पां. : आगरकरांची ओळख, पुनरावृत्ती, दयार्णव कोपर्डेकर प्रकाशन, १२५५, सदाशिव पेठ, पुणे-२, १९६९

१५. जावडेकर शं.द. (संपा.) भागवत श.ब. : आधुनिक भारत (पु. २ री आवृत्ती), सुलभ राष्ट्रीय ग्रंथमाला, टिळक रस्ता, पुणे, १९५३

१६. जोग रा.श्री. (संपा.) : मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ४, २ री आवृत्ती महाराष्ट्र साहित्य मंडळ, पुणे, १९७३.

१७. जोग रा.श्री. (संपा.) : मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- खंड ५, पुनरावृत्ती महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९७७.

१८. जोशी अ.म. : चरित्र- आत्मचरित्र, नवभारत ग्रंथमाला, २ री आवृत्ती, सुविचार प्रकाशन, ४५४/१०, सदाशिव पेठ, पुणे.-२, १९६३

१९. टिकेकर श्री.रा. (संपा.): लोकहितवादींची शतपत्रे, २ री आवृत्ती, विद्यामंदीर प्रकाशन, ३२३, सदाशिव पेठ, पुणे- २ १९६७.

२०. दाते. शं.गं. : मराठी ग्रंथसूची खंड -१, १८०० ते १९३७,

२१. देशपांडे सुनंदा : गोपाळ गणेश आगरकर, पुनरावृत्ती, २५०, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे- ३०, १९८३.

२२. नसिराबादकर ल.रा. (संपा.) : न्या उर्मी नवी क्षितिजे- प्रा.गं.बा.सरदार, पुनरावृत्ती, स्नेह प्रकाशन, ११७/२२, फर्ग्युसन रोड, पुणे, १९८७.

२३. नायगांवकर सुधाकर. : टिळकांनी सावरलेला केसरीची कामगिरी, (लेख) केसरी शताब्दि ग्रंथ... (१८८१ ते १९८१) केसरी प्रकाशन, पुणे, १९८१.

२४. पद्मजी बाबा (रेव्ह) : अरुणोदय, ३ री आवृत्ती, बॉम्बे ट्रॅक्ट ॲण्ड बुक सोसायटी, मुंबई - ८, १९५५.

२५. पवार आप्पासाहेब (संपा.) : जिजाबाईकालीन कागदपत्रे, प्रथमावृत्ती, ऐतिहासिक ग्रंथमाला, शिवाजी विद्यापीठ, प्रकाशन कोल्हापूर, १९७८.

२६. पवार आप्पासाहेब (संपा.) : ताराबाईकालीन कागदपत्रे- खंड -२, प्रथमावृत्ती, ऐतिहासिक ग्रंथमाला, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर. १९७०.

२७. पवार आप्पासाहेब (संपा.) : ताराबाईकालीन कागदपत्रे, खंड-३, प्रथमावृत्ती, ऐतिहासिक ग्रंथमाला, शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९७२.

२८. पवार जयसिंगराव : महाराणी ताराबाई, प्रथमावृत्ती, ताराराणी विद्यापीठ प्रकाशन, राजारामपुरी, कोल्हापूर, १९७५.

२९. पानसरे गोविंद : शिवाजी कोण होता ?, ३ री आवृत्ती, प्रबोधन प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८८

३०. प्रियोळकर अ.का. (संपा.) : रा.ब.दादोबा पांडुरंग- आत्मचरित्र-चरित्र, प्रथमावृत्ती, के. भि. ढवळे श्री समर्थ, मुंबई-४, १९४७.

३१. फडकुले निर्मलकुमार व नसिराबादकर ल.रा. (संपा.) : निवडक लोकहितवादी, प्रथमावृत्ती, एम.डी. फडके आणि कं., कोल्हापूर, १९८४.

३२. फडके य.दि. (संपा.) : डोंगरीच्या तुरुंगातील आमचे १०१ दिवस- ले. गो.ग.आगरकर, सारस्वत साहित्यमाला, सुभदा सारस्वत, पुणे, १९८८.

३३. फडके. य.दि. : राजकारणाचे बदलते रंग (लेख) केसरी शताब्दि अंक (१८८१- १९८१) केसरी प्रकाशन, पुणे, १९८१.

३४. फडके य.दि. : शोध बाळगोपाळांचा, पुनरावृत्ती, श्रीविद्या प्रकाशन, शनिवार पेठ, पुणे, १९७७.

३५. फडके य.दि. : व्यक्ति आणि विचार, पुनरावृत्ती, श्री विद्या प्रकाशन, २५०, शनिवार पेठ, पुणे ३० १९७९.

३६. फडके य.दि. : " सुधारक एक मागोवा" (लेख) लोकसत्ता, दिवाळी अंक, १९८८.

३७. बनहट्टी श्री.ना. : टिळक- आगरकर, ३ रे मुद्रण, [illegible] सुविचार प्रकाशन, ४५१/३०, सदाशिव पेठ, पुणे, १९६१.

३८. बऱ्हाटे बाळकृष्णराव : हुतात्मा ४ थे शिवाजी, पुनरावृत्ती, राजेंद्र लक्ष्मी, गौतम अपार्टमेंट, बी-१८, अहमदनगर, १९८३.

३९. बुद्धिसागर मा.म. (संपा.) : [illegible] चिपळूणकर लेखसंग्रह, पुनरावृत्ती, साहित्य अकादमी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९६३.

४०. बेडेकर विश्राम. : टिळक- आगरकर (नाटक), पुनरावृत्ती, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

४१. भट वा. वि. (संपा.) : संग्रहालय (त्रैमासिक) सुधारक शताब्दि विशेषांक, वर्ष १०, अंक-४, ऑक्टो. नोव्हें. डिसें. १९८८, मराठा मुद्रणालय, रायगड.

४२. मालशे स.गं. व कीर धनंजय (संपा.) : महात्मा फुले समग्र वाङ्मय, पुनरावृत्ती, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, पुणे, १९६९.

४३. मिसर भास्करराव (विशेष पोलीस महानिरीक्षक, सी.आय.डी.क्राईम, म.रा.मुंबई) : भारताच्या विमुक्त जाती व गुन्हे नियंत्रण, (लेख) लोकराज्य, पाक्षिक, महाराष्ट्र शासन मुंबई, वर्ष ४५, अंक ५ / ६, १/१६ जून, १९८९.

४४. शिखरे दा.न. : सुधारकाचार्य आगरकर, ३ री आवृत्ती, चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे- ३०, १९७०.

४५. सरदार गं. बा. : आगरकरांचा सामाजिक तत्वविचार, प्रज्ञापूर्ती, ३५१ क, शनिवार पेठ, पुणे, १९७५.

४६. सरदार गं. बा. (संपा.) : महाराष्ट्र जीवन खंड - १, मे.जोशी आणि लोखंडे प्रकाशन, सदाशिव पेठ, पुणे -२, १९६०.

.....